

MINISTER ROLNICTWA

I ROZWOJU WSI

RR.pro-ak-070-4714 /2014

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 28.11.2014r

nr. 4820 podpis. M. Połciec

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 1.12.14 zał.

nr. 7224 podpis.

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na przekazane przy piśmie znak BPS/043-62-2706-PRM/14 z dnia 14 października 2014 r. oświadczenie złożone przez Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego wspólnie z innymi senatorami podczas 62. posiedzenia Senatu RP w dniu 9 października br., w sprawie ujawnienia informacji o beneficjentach pomocy przyznanej producentom warzyw w związku z kryzysem wywołanym zakażeniem bakterią *E.coli* w 2011 r., niniejszym przekazuję Panu Marszałkowi wyjaśnienia dotyczące kwestii przedstawionych w przedmiotowym oświadczeniu.

Na wstępie pragnę podkreślić, że decyzja o odmowie ujawnienia ww. informacji przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, została podjęta po przeprowadzeniu analizy stosownych przepisów prawnych.

Pomoc udzielana producentom warzyw w związku z kryzysem wywołanym zakażeniem bakterią *E.coli* w 2011 r. przyznawana była na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 585/2011 z dnia 17 czerwca 2011 r. ustanawiającego tymczasowe nadzwyczajne środki wspierania sektora owoców i warzyw.

W związku z tym, należy odnieść się do następujących przepisów prawnych dotyczących publikowania informacji na temat beneficjentów pomocy udzielonej ze środków WPR.

Zgodnie z art. 44a rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, państwa członkowskie zapewniają coroczną publikację *ex post* wykazu beneficjentów funduszy EFRG i EFFROW oraz kwot otrzymanych przez każdego beneficjenta w ramach każdego z tych funduszy.

Publikacja takiego wykazu obejmuje przynajmniej:

- a) w odniesieniu do EFRG kwotę podzieloną na płatności bezpośrednie w rozumieniu art. 2 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 1782/2003 i inne wydatki;
- b) w odniesieniu do EFFROW łączną kwotę finansowania ze środków publicznych na beneficjenta.

W świetle art. 42 rozporządzenia nr 1290/2005, Komisja Europejska ustanawia zasady stosowania niniejszego rozporządzenia zgodnie z procedurą określoną w art. 41 ust. 2. Zasady te obejmują m.in. szczegółowe zasady dotyczące publikowania informacji o beneficjentach, o których mowa w art. 44a, w tym aspekty praktyczne związane z ochroną osób w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych zgodnie z zasadami określonymi w przepisach wspólnotowych dotyczących ochrony danych. Przepisy te powinny zapewnić w szczególności informowanie beneficjentów funduszy o możliwości podania tych danych do wiadomości publicznej oraz przetwarzania ich przez organy kontrolne i śledcze w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot, a także powinny określać kiedy informacja ta jest przekazywana beneficjentom (art. 42 pkt 8b).

Uwzględniając powyższe przepisy, KE wydała rozporządzenie (WE) nr 259/2008 z dnia 18 marca 2008 r. *ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w zakresie publikowania informacji na temat beneficjentów środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)*. Art. 1 tego rozporządzenia określał informacje, jakie zawierać powinna publikacja, o której mowa w art. 44a rozporządzenia nr 1290/2005, w tym imię i nazwisko, jeśli beneficjentem jest osoba fizyczna.

Przełomowe znaczenie w przedmiotowej sprawie ma wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawach połączonych C-92/09 i C-93/09, Volker und Markus Schecke GbR i Hartmut Eifert /Land Hessen, na skutek którego dokonano zmiany rozporządzenia nr 259/2008 w zakresie danych zawartych w publikacji, o której mowa w art. 44a rozporządzenia nr 1290/2005. Zmiany do rozporządzenia nr 259/2008 zostały wprowadzone rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 410/2011 z dnia 27 kwietnia 2011 r. *zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 259/2008 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w zakresie publikowania informacji na temat beneficjentów środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)*. W preambule do rozporządzenia zmieniającego, tłumaczy się potrzebę zmiany i jej zakres, stwierdzając, że

„(1) W wyroku w sprawach połączonych C-92/09 i C-93/09, dotyczącym obowiązku publikowania informacji na temat beneficjentów europejskich funduszy rolniczych, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że publikacja danych osobowych dotyczących osób fizycznych, bez wprowadzenia rozróżnienia według odpowiednich kryteriów, takich jak okresy, w których otrzymały one tę pomoc, jej częstość czy też rodzaj i wysokość, jest nieproporcjonalna. Trybunał unieważnił również powiązane przepisy. Ze względu na to, że ochrona danych osobowych leży w interesie osób fizycznych oraz mając na względzie pogodzenie różnych celów wynikających z obowiązku publikowania informacji na temat beneficjentów środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), przewidzianego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 259/2008, należy ustanowić, że obowiązek ten nie stosuje się do osób fizycznych.

(2) W celu zapewnienia przejrzystości należy zatem odpowiednio formalnie zmienić rozporządzenie (WE) nr 259/2008 w oczekiwaniu na przyjęcie przez Parlament Europejski i Radę nowych zasad uwzględniających cele sformułowane przez Trybunał”.

Rozporządzenie nr 259/2008 zostało zmienione przez rozporządzenie nr 410/2011 w ten sposób, że wyraźnie wskazano, że określa ono informacje zawarte w publikacji, o której mowa, dotyczące tylko beneficjentów będących osobami prawnymi. Zgodnie zatem z rozporządzeniem nr 259/2008, w brzmieniu nadanym rozporządzeniem zmieniającym nr 410/2011, publikacja list beneficjentów nie obejmuje osób fizycznych. Rozporządzenie nr 410/2011 weszło w życie w dniu 29 kwietnia 2011 r.

Obecnie przedmiotowe zagadnienie uregulowane jest w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania

wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008, konkretnie w art. 111 – 114 tego rozporządzenia. W preambule do rozporządzenia nr 1306/2013 wyjaśnia się uwarunkowania i cele przepisów w zakresie publikowania list beneficjentów.

Rozporządzenie nr 1306/2013 weszło w życie w dniu 20 grudnia 2013 r. i ma zastosowanie od dnia 1 stycznia 2014 r. Zgodnie zaś z art. 119 rozporządzenia nr 1306/2013, rozporządzenie nr 1290/2005 traci moc, jednakże m.in. art. 44a rozporządzenia nr 1290/2005 i odnośne przepisy wykonawcze stosuje się nadal do, odpowiednio, wydatków poniesionych i płatności dokonanych w odniesieniu do rolniczego roku budżetowego 2013 r.

W świetle powyższego, należy uznać, że publikacja listy beneficjentów pomocy udzielonej ze środków WPR dla producentów warzyw uszkodzonych w wyniku kryzysu spowodowanego wybuchem epidemii bakterii *E. coli*, w latach 2011, 2012 i 2013, powinna nastąpić zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 259/2008, w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 410/2011, tzn. tylko w odniesieniu do osób prawnych (zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 259/2008, informacje, o których mowa w art. 1, są publikowane co roku do dnia 30 kwietnia w odniesieniu do poprzedniego roku budżetowego). W takim kształcie, zgodnym z ww. przepisami, lista beneficjentów, o których mowa, powinna być zatem udostępniona senatorom (lista beneficjentów obejmująca tylko osoby prawne stanowi w omawianym przypadku „pełną listę beneficjentów”, o której mowa w art. 44a rozporządzenia nr 1290/2005 i rozporządzenia nr 259/2008, w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 410/2011).

Niezależnie od powyższego, jeżeli chodzi o możliwość udostępnienia senatorom i posłom Parlamentu Europejskiego danych dotyczących osób fizycznych, wykraczających poza zakres informacji, które w przedmiotowej sprawie powinny być zgodnie z przepisami opublikowane, należy zważyć, co następuje.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o *ochronie danych osobowych* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182), przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy:

- 1) osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych;
- 2) jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa;
- 3) jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie osoby, której dane dotyczą;
- 4) jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego;
- 5) jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą.

Przepisy ustawy o ochronie danych osobowych nie zawierają szczególnych regulacji dotyczących możliwości udostępnienia danych osobowych posłom lub senatorom.

Zgodnie zaś z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2011 r. Nr 7, poz. 29 z późn. zm.), w wykonywaniu mandatu poseł lub senator ma prawo, jeżeli nie narusza dóbr osobistych innych osób, do uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, a także spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz zakładów i przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej. Art. 19 ust. 2 tej ustawy stanowi natomiast, że zasady i tryb udostępniania posłom i senatorom informacji niejawnych określają

przepisy o ochronie informacji niejawnych. Posłowie i senatorowie wykonując swój mandat nie mają zatem prawa do uzyskania informacji, jeżeli naruszałoby to dobra osobiste innych osób. W wyroku z dnia 15 lutego 2008 r., I CSK 358/07 (OSNC 2009, nr 4, poz. 63) Sąd Najwyższy przyjął, że należy podzielić dominujący w literaturze i orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego pogląd, iż prawo do ochrony danych osobowych wywodzi się bezpośrednio z takich dóbr osobistych, jak godność człowieka oraz prawo do prywatności (por. m.in. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lutego 2002 r., U 3/01, OTK-A Zb.Urz. 2002, nr 1, poz. 3, i z dnia 12 listopada 2002 r., SK 40/01, OTK-A Zb.Urz. 2002, nr 6, poz. 81). Należy w tym miejscu mieć na uwadze przywołany wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawach połączonych C-92/09 i C-93/09, Volker und Markus Schecke GbR i Hartmut Eifert /Land Hessen i przesłanki, którymi Trybunał Sprawiedliwości się kierował. W wyroku tym stwierdzono nieważność art. 42 pkt 8b i art. 44a rozporządzenia nr 1290/2005 oraz rozporządzenia nr 259/2008 w zakresie, w jakim w odniesieniu do osób fizycznych będących beneficjentami pomocy z EFRG i EFRROW przepisy te wymagają publikacji danych osobowych dotyczących każdego beneficjenta, bez wprowadzenia rozróżnienia według odpowiednich kryteriów, takich jak okresy, w których otrzymali tę pomoc, jej częstość czy też rodzaj i wysokość. Trybunał Sprawiedliwości zaznaczył, że w istocie kwoty, które beneficjenci otrzymują z EFRG i EFRROW, stanowią - często znaczną - część ich przychodów a publikacja na stronie internetowej imiennych danych dotyczących zainteresowanych beneficjentów i dokładnych kwot przez nich otrzymanych stanowi z tego względu, że dane te stają się dostępne osobom trzecim, ingerencję w ich życie prywatne w rozumieniu art. 7 karty praw podstawowych Unii Europejskiej. W tym względzie nie ma znaczenia, że publikowane dane są związane z działalnością zawodową. Ponadto publikacja wymagana w art. 44a rozporządzenia nr 1290/2005 i rozporządzeniu nr 259/2008 stanowi przetwarzanie danych osobowych objęte art. 8 ust. 2 wspomnianej karty; okoliczność, że beneficjenci zostali poinformowani o obowiązku publikacji danych ich dotyczących nie wpływa na kwestionowanie samego wystąpienia ingerencji w ich życie prywatne ponieważ art. 42 pkt 8b rozporządzenia nr 1290/2005 i art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 259/2008, które ograniczają się do ustanowienia, że beneficjenci pomocy będą wcześniej informowani o publikacji dotyczących ich danych, nie zmierzają do oparcia wprowadzonego przez nie przetwarzania danych osobowych na zgodzie wspomnianych beneficjentów.

W świetle przywołanego wyroku Trybunału Sprawiedliwości należy uznać, że udostępnienie posłom lub senatorom danych w zakresie osób fizycznych, którym udzielono pomocy ze środków WPR dla producentów warzyw poszkodowanych w wyniku wybuchu epidemii bakterii *E. coli* w latach 2011, 2012 i 2013 – mogłoby naruszać dobra osobiste tych osób, co stanowi przesłankę do odmowy udzielenia informacji w tym zakresie. Należy podkreślić, że Trybunał Sprawiedliwości jest organem utworzonym w celu zapewnienia jednolitości i spójności porządku prawnego Unii, a jego orzeczenia stanowią obowiązującą wykładnię prawa wspólnotowego (rozstrzygnięcia Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z zasadą *acte claire*, są wiążące dla sądów krajowych, dopóki sam Trybunał Sprawiedliwości nie zmieni stanowiska).

Z powierzeniem
Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU
Tadeusz Nalewajk

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
(dotyczy pisma znak BPS/043-62-2706-PRM/14 z dnia 14 października 2014 r.)